

УДК 35.078.1

С.М. БРАЙЧЕНКО, Харківський національний університет внутрішніх справ

ЩОДО СИСТЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МІЛІЦІЄЮ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ

Ключові слова: адміністративний примус, застосування, міліція, нормативно-правове регулювання, система

Міліція в Україні виконує широке коло завдань та функцій щодо забезпечення правопорядку, захисту прав і свобод громадян, попередження і припинення правопорушень, тому від удосконалення її правоохоронної діяльності значною мірою залежить зміцнення законності і правопорядку в країні. У правоохоронній діяльності міліції використовуються різноманітні організаційні, технічні, виховні та інші засоби, особливе місце серед яких займають правові, зокрема, адміністративно-правові засоби боротьби з правопорушеннями. Найважливішими серед останніх є заходи адміністративного примусу, використання яких забезпечує безпосереднє попередження, виявлення і припинення порушень правових норм, притягнення винних до юридичної відповідальності, усунення шкідливих наслідків правопорушень, тобто всі основні завдання правоохорони.

Аналіз норм Кодексу України про адміністративні правопорушення [1] дозволяє визначити, що в його 16-ти главах закріплено понад 300 складів правопорушень, справи про 46 з них, поміщених в 7 глав КУпАП, підвідомчі ОВС. Посадові особи органів внутрішніх справ уповноважені також складати протоколи у справах про адміністративні правопорушення щодо 111 складів проступків, які містяться у 10-ти главах КУпАП. Та-

ким чином, ОВС є одним з головних суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції.

Проблеми сутності та видів адміністративного примусу, його місця в системі державного примусу вже давно привертають увагу вчених-адміністративістів: В.Б. Авер'янова, Г.Т. Агеєнкової, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, Л.В. Бориславського, А.С. Васильєвої, А.Т. Комзюка та багатьох інших. Проте актуальним залишається визначення правових засад застосування адміністративно-примусових заходів, в т.ч. міліцією. Відтак метою даного дослідження є характеристика системи нормативно-правових актів, які регулюють застосування міліцією заходів адміністративного примусу.

Відповідно до ст.2 Закону «Про міліцію» [2], основними її завданнями є: 1) забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів; 2) запобігання правопорушенням та їх припинення; 3) охорона і забезпечення громадського порядку; 4) виявлення і розкриття злочинів, розшук осіб, які їх вчинили; 5) забезпечення безпеки дорожнього руху; 6) захист власності від злочинних посягань; 7) виконання кримінальних покарань і адміністративних стягнень; 8) участь у наданні соціальної та правової допомоги громадянам, сприяння в межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків.

Варто зазначити, що в наш час міліція не бере участі у безпосередньому виконанні покарань, сумніви викликає також необхідність закріплення такого завдання як захист власності, адже мова тут іде про захист прав відповідних суб'єктів. Натомість слід було б завданням міліції визнати захист (а не надання допомоги) від протиправних посягань прав юридичних осіб, а також держави в цілому, що відповідало б існуючому стану справ [3, с.295].

Важливим є закріплення і гарантування в Конституції України [4] основних прав і свобод громадян, з реалізацією яких дуже часто пов'язана зазначена діяльність міліції. Ці права і свободи можуть обмежуватись міліцією тільки відповідно до закону. У першу чергу, це права і свободи, закріплені ст.27 (право на

життя), ст.29 (право на свободу та особисту недоторканність), ст.30 (право на недоторканність житла), ст.33 (право пересування), ст.41 (право власності) тощо.

Оскільки норми Конституції України визначають лише основи правового регулювання в тих чи інших сферах суспільних відносин та містять відправні засади для галузей права, завдання наступної правотворчості – детальна регламентація суспільних відносин, встановлення конкретних прав і обов'язків суб'єктів права для більш повного втілення конституційних принципів у практику [5, с.186–189].

Отже, нормативно-правовими актами, які визначають правові засади застосування міліцією заходів адміністративного примусу, є:

1. Конституція України, в якій визначаються основоположні правові засади застосування заходів адміністративного примусу в цілому і заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення зокрема, а саме: ст.29 визначає, що кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

2. Закон України «Про міліцію», яким регулюється:

– обов'язок працівника міліції: забезпечити затриманим особам з моменту затримання право захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника; негайно, але не пізніше як через дві години після затримання осіб повідомляти про їх місцезнаходження родичам та у разі заявлення усної або письмової вимоги – захиснику, а також адміністрації за місцем роботи чи навчання; забезпечувати харчування затриманих осіб три рази на добу за єдиними нормами, встановленими Кабінетом Міністрів України; у разі необхідності вживати заходів щодо негайного надання медичної та іншої допомоги затриманим особам: повідомляти затриманим особам підстави та мотиви такого затримання, роз'яснювати право оскаржувати їх у суді (ст.5);

охороняти, конвоювати та тримати затриманих осіб; вживати заходи щодо затримання осіб, які вчинили правопорушення (ст.10);

– права працівника міліції: затримувати і тримати у спеціально відведених для цього приміщеннях осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, для складання протоколу або розгляду справи по суті, якщо ці питання не можуть бути вирішені на місці, – на строк до трьох годин, а у необхідних випадках для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення – до трьох діб з повідомленням про це письмово прокуророві протягом 24 годин з моменту затримання (п.5 ст.11); проводити огляд осіб, речей, що знаходяться при них, транспортних засобів і вилучати документи та предмети, що можуть бути речовими доказами або використані на шкоду їх здоров'ю (п.6 ст.11); зупиняти транспортні засоби в разі порушення правил дорожнього руху; оглядати транспортні засоби і перевіряти у водіїв документи на право користування й керування ними; організовувати при необхідності медичний огляд водіїв, затримувати, відстороняти від керування транспортними засобами осіб, які перебувають у стані сп'яніння; тимчасово затримувати і доставляти на спеціальні майданчики чи стоянки для зберігання транспортні засоби, експлуатація яких не допускається або забороняється законом; обмежувати або забороняти проведення ремонтно-будівельних робіт та здійснення інших заходів на автомобільних дорогах, вулицях і залізничних переїздах, якщо при цьому не додержуються вимоги щодо забезпечення громадської безпеки і безпеки дорожнього руху та його учасників (п.21 ст.11); опечатувати склади, бази й сховища, закривати стрілецькі тири і стенди, зброєремонтні та піротехнічні підприємства, магазини, що торгують зброєю і боєприпасами, до усунення порушень відповідних правил (п. 22 ст.11).

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (глава 20), займає центральне місце у правовому регулюванні таких заходів забезпечення провадження: доставлення особи; адміністративне затримання особи; особистий огляд і огляд документів, речей та

їх вилучення; тимчасове вилучення посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду та ліцензійної картки на транспортний засіб; відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції; тимчасового затримання транспортного засобу.

4. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 р. № 3773-VI [6], яким визначаються правові підстави та загальний порядок затримання та утримання у пункті тимчасового перебування іноземця чи особи без громадянства для забезпечення виконання адміністративного стягнення – видворення у примусовому порядку їх за межі України.

5. Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, затверджена наказом МВС України № 185 від 22.02.2001 р. [7], визначає можливість застосування заходів забезпечення провадження для встановлення особи правопорушника, складення протоколу про адміністративне правопорушення, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справи, виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення, зібрання, оцінки та закріплення доказів у справі та іншого створення умов для притягнення порушника до адміністративної відповідальності.

Нормативно-правовими актами, що регулюють особливості процесуального порядку застосування міліцією окремих заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, є:

1. Статут патрульно-постової служби міліції України, затверджений наказом МВС України від 28.07.1994 р. № 404 [8] (ст.124), та Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України, затверджене наказом МВС України від 20.10.2003 р. № 1212 [9] (п.4.1), визначають право працівника міліції вимагати від громадян і посадових осіб додержання встановленого громадського порядку та

пред'являти вимогу про припинення протиправної поведінки.

2. Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ (п.7.8) визначає право дільничного інспектора міліції викликати громадян і посадових осіб за справами і матеріалами, які перебувають у його провадженні. А у випадках і в порядку, що передбачені кримінально-процесуальним законодавством і законодавством про адміністративні правопорушення, здійснювати привід громадян і посадових осіб, які без поважних причин ухиляються від явки за викликом відповідних органів.

3. Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України (п.4.1) визначає право дільничного інспектора здійснювати доставлення та адміністративне затримання особи, що вчинила правопорушення. Статут патрульно-постової служби міліції України та Положення про стройовий підрозділ патрульної служби Міністерства внутрішніх справ України, затверджене наказом МВС України від 23.01.2010 р. № 16 [10], визначають повноваження працівників патрульної служби МВС України щодо затримання осіб, які вчинили правопорушення у сфері громадського порядку. Інструкція з питань діяльності підрозділів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції МВС України [11] визначає повноваження інспекторів цієї служби щодо затримання осіб, що вчинили адміністративне правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху. Інструкція з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, затверджена наказом МВС України 28.04.2009 р. № 181 [12], визначає процесуальний порядок здійснення доставлення, адміністративного затримання особи, огляду та вилучення речей та документів, що знаходяться при особі, яка вчинила правопорушення.

4. Законом України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психotropних речовин, прекурсорів і зловживанню ними» [13] передбачено право працівника

міліції здійснювати огляд транспортного засобу при заявах, повідомленнях чи при наявності іншої достовірної інформації про порушення, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин, а так само, якщо водій чи пасажир перебувають у стані з ознаками наркотичного сп'яніння. Статутом ППСМ (ст.133) визначено право працівників міліції проводити огляд транспортних засобів і вилучати документи та предмети, що можуть бути речовими доказами або використанні на шкоду їх здоров'ю.

5. Інструкція з діяльності підрозділів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції МВС України (п.7.5.3) визначає право працівника ДПС ДАІ відповідно до ст.11 Закону України «Про міліцію» зупиняти транспортні засоби в разі порушення вимог правил, норм і стандартів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, наявності ознак, які свідчать про їх технічну несправність, а також у разі наявності даних про те, що вони використовуються з протиправною метою та здійснювати їх огляд.

6. Порядок тимчасового вилучення посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду і ліцензійної картки на транспортний засіб та їх повернення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1086 [14], та Інструкція з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, затверджена наказом МВС України 26.02.2009 р. № 77 [15], визначають процесуальний порядок застосування тимчасового вилучення посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду і ліцензійної картки на транспортний засіб та їх повернення.

7. Порядок направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і проведення такого огляду, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1103

[16], та п.1.2-1.4 Інструкції про виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2009 р. № 400/666 [17], визначають підстави та процесуальний порядок відсторонення водія від керування транспортним засобом та огляду його на стан сп'яніння.

8. Порядок тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1102 [18], та Інструкція з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (п.8.1), затверджена наказом МВС України № 77 від 26.02.2009 р. [19], визначають підстави та порядок тимчасового затримання транспортного засобу та доставлення транспортного засобу на спеціальний майданчик чи стоянку.

10. Положення про пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, затверджений наказом МВС України від 16.10.2007 р. № 390 [20], визначає правові засади, порядок та умови тимчасового тримання іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні і підлягають адміністративному видворенню за її межі в примусовому порядку.

На основі аналізу нормативно-правових актів, що регулюють діяльність міліції в зазначеній сфері, можна визначити, що вадами такого правового регулювання є насамперед недостатня правова регламентація застосування даних заходів адміністративного примусу на законодавчому рівні і, як наслідок, підміна законодавчої регламентації підзаконними нормативними актами; неузгодженість норм підзаконних правових актів з нормами законів України у цій сфері; відсутність належної систематизації нормативно-правових актів, що ускладнює їх ефективне застосування.

Напрямки удосконалення нормативного забезпечення діяльності міліції щодо застосування заходів адміністративного примусу можна назвати: деталізацію порядку застосування існуючих заходів адміністративного примусу; систематизацію заходів адміністративного примусу відповідно до їх правової природи, підстав застосування та способу впливу на правопорушника; спрямування підзаконних нормативних актів на визначення чітких методів, форм та алгоритмів діяльності міліції щодо застосування конкретних заходів адміністративного примусу.

Головною проблемою забезпечення законності застосування працівниками міліції заходів адміністративного примусу є домінування відомчого нормативно-правового регулювання. Проблеми відомчої нормотворчості є предметом уваги представників різних галузей правової науки. Здебільшого ці акти одержують критичні відгуки. Представники негативного ставлення до відомчих актів взагалі не вважають їх джерелами права, називаючи «бюрократичним звичаєвим правом», яке не передбачене і не санкціоноване законом [21, с.217]. Разом з тим норми відомчих нормативних актів складають більшість норм, які безпосередньо регулюють діяльність міліції. Закон України «Про міліцію», інші законодавчі акти частіше за все визначають повноваження міліції лише в загальному вигляді, застосовувати ці норми без конкретизації практично неможливо. У цьому і полягає значення відомчого правового регулювання.

Разом з тим відомча правотворчість санкціонована ст.4 Закону України «Про міліцію», у якій акти МВС України названо серед інших актів, які є правовою основою діяльності міліції. Однак, як зазначає А.О. Рибалкін «функціонально-регулятивна роль правових основ створення відомчих нормативно-правових актів явно недостатня і досі актуальним є питання про види відомчих нормативних актів, що створюються» [22, с.11]. Відсутність законодавчо впорядкованого переліку видів актів, які видаються міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, призводить не лише до безсистемності та

стихійності у всьому нормотворчому процесі, але нерідко перед цими органами постає питання про те, в акті якого конкретного виду слід вміщувати той чи інший нормативний припис. Тому, як уже не раз зазначалося в літературі, об'єктивно назріла потреба в прийнятті Закону України «Про нормативно-правові акти», в якому мають бути чітко визначені види відомчих нормативно-правових актів та питання, що можуть бути об'єктом правового регулювання кожного з них.

Крім того, слід мати на увазі і те, що в умовах орієнтування України на вступ до Євросоюзу та на демократизацію суспільства, з урахуванням вимог світового співтовариства, правову основу діяльності міліції щодо застосування заходів адміністративного примусу становлять також міжнародні правові акти, ратифіковані у встановленому порядку.

До таких актів належать різні міжнародні документи, зокрема, Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий Генеральною асамблеєю ООН 17.12.1979 р., Звід принципів захисту всіх осіб, які підлягають затриманню або ув'язненню у будь-якій формі, прийнятий Генеральною асамблеєю 09.11.1988 р., Конвенція проти тортур та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поведінки і покарання (1984 р.) тощо. Крім того, існують міжнародні документи, які не ратифіковані Україною і які взагалі є не обов'язковими до виконання суб'єктами міжнародних відносин, а мають рекомендаційний декларативний характер. Проте вони мають безпосереднє відношення до діяльності міліції із застосування заходів адміністративного примусу, а їх положення втілені у національному законодавстві (наприклад, Декрет про поліцію).

Разом з тим у наш час норми міжнародного права у внутрішніх правовідносинах застосовуються ще досить рідко. Тому говорити про них як про правову реальну основу діяльності міліції означає, на думку І. Мельника, «видавати бажане за дійсне» [22, с.18].

Таким чином, проведений аналіз нормативно-правового регулювання застосування

міліцією заходів адміністративного примусу виявив головну проблему – надмірну розгалуженість відомчого регулювання і відсутність розуміння адміністративного примусу як окремого інституту адміністративного права. Тому необхідними, на нашу думку, є розробка та прийняття єдиного нормативно-правового акта – спеціального Закону, який врегулював би основні положення адміністративного примусу, підстави і порядок застосування низки заходів, які не належать до адміністративних стягнень. Такий закон сприяв би покращенню правозастосовної діяльності міліції і підвищив ефективність застосування заходів адміністративного примусу, що, в свою чергу, сприяло б захисту прав та свобод людини від неправомірних владних втручань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
2. Закон України «Про міліцію» : від 20.12.1990 р. // ВВР УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
3. Ярмачі Х. П. Проблеми забезпечення прав людини при застосуванні міліцією заходів адміністративного примусу / Ярмачі Х. П. // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2008. – № 11–12. – С. 295.
4. Конституція України : від 28.06.1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
5. Подоляка А. М. Теоретико-правові основи застосування міліцією України адміністративного примусу / Подоляка А. М. // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 4. – С. 186–189.
6. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» : від 22.09.2011 р., № 3773-VI // ВВР України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 179.
7. Наказ МВС України «Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення» : від 22.02.2001 р., № 185 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 13. – Ст. 582.
8. Наказ МВС України «Статут патрульно-постової служби міліції України» : від 28.07.1994 р., № 404 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94>.
9. Наказ МВС України «Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України» : від 20.10.2003 р., № 1212 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0272-01>.
10. Положення про стройовий підрозділ патрульної служби Міністерства внутрішніх справ України / затв. наказом МВС України : від 23.01.2010 р., № 16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/prozatverdzhennja-polozhennja-pro-stroiovii-pidrozdil-patru-doc18113.html>.
11. Інструкція з питань діяльності підрозділів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції МВС / затв. наказом МВС України від 27.03.2009 № 111 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 51. – Ст. 1777.
12. Інструкція з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань / затв. наказом МВС України : від 28.04.2009 р., № 181 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 66. – Ст. 2303.
13. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів і зловживанню ними : Закон України від 15.02.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 62.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок тимчасового вилучення посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду і ліцензійної картки на транспортний засіб та їх повернення» : від 17.12.2008 р., № 1086 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 98. – Ст. 3224.
15. Наказ МВС України «Інструкція з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» : від 26.02.2009 р., № 77 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 34. – Ст. 1193.

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і проведення такого огляду» : від 17.12.2008 р., № 1103 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1103-2008-%D0%BF>.

17. Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України «Інструкція про виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції» : від 09.09.2009 р., № 400/666 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 79. – Ст. 2696.

18. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках» : від 17.12.2008 р., № 1102 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 98. – Ст. 3240.

19. Наказ МВС України «Інструкція з оформлення працівниками Державтоінспекції

МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» : від 26.02.2009 р., № 77 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0374-09>.

20. Наказ МВС України «Положення про пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні» : від 16.10.2007 р., № 390 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main.cgi?nreg=z1268-07>.

21. Сурилов А. В. Теория государства и права : учеб. пособие / Сурилов А. В. – К., Одесса : Вища шк., 1989. – 439 с.

22. Рибалкін А. О. Нормотворчість органів внутрішніх справ (аспекти загальної теорії) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / А. О. Рибалкін ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 18 с.

23. Мельник І. Реформування системи служб міліції та особливості застосування нею адміністративного примусу / І. Мельник // Право України. – 2005. – № 2. – С. 14–18.

Брайченко С. М. Щодо системи нормативно-правового регулювання застосування міліцією заходів адміністративного примусу / С. М. Брайченко // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 61–67 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12bsmzap.pdf>

Аналізується система нормативно-правового регулювання застосування міліцією заходів адміністративного примусу, висвітлюються шляхи забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу міліцією, зокрема, через удосконалення нормативно-правового регулювання цих відносин.

***

Брайченко С.Н. О системе нормативно-правового регулирования применения милицией мер административного принуждения

Анализируется система нормативно-правового регулирования применения милицией мер административного принуждения, освещаются пути обеспечения законности применения мер административного принуждения милицией, в частности, путем совершенствования нормативно-правового регулирования этих отношений.

***

Brajtsenko S.M. On a System of Normative-Legal Regulation of Application of Police Measures of Administrative Coercion

Analyses the system of normative-legal regulation of application of police measures of administrative coercion, highlights the ways of ensuring the legality of the administrative coercive measures by the police, in particular through the improvement of the normative-legal regulation of these relations.